ప్రశ్న నిమిత

నిర్ణయం మీదైతే

నెలనెలా సందేహాల సందోహాలు

నాకు 'షేన్' అనబడే ఒక కెనేడియన్ స్నేహితుడు ఉన్నాడు, కొన్ని అనివార్య కారణాల వల్ల ఇతనికి బాలీవుడ్ అన్నా, వాటి విషయాలన్నా విపరీతమైన ఆసక్తి. ఒక్కోసారి, నాకన్నా ముందే, సంజయ్ దత్‌కి పది సంవత్సరాలు శిక్ష పడింది, పూజా భట్ గోవా వెళ్ళి వస్తూ కారు ప్రమాదానికి గురైంది లాంటి న్యూస్ చదివేసి నాకు అనధికారంగా సమాచారం చేరవేస్తుంటాడు. ఈ మధ్య ఇలాగే దేని గురించో చర్చిస్తున్న మా సంభాషణ, 'ధూం 2' చిత్రంలో ముద్దు సీను ఎంతో అసభ్యకరంగాఉందని, భారత దేశపు కుటుంబ విలువల్ని అవమాన పరుస్తుందని ఒక లాయరు కోర్ట్‌లో కేసు వేసిన విషయం వైపు మళ్ళింది.

'అవునూ ఈ విషయం ఎప్పటినుంచో నిన్నడగాలనుకుంటున్నా, ఇండియన్ కల్చర్‌లో ఒక అమ్మాయి, అబ్బాయి దగ్గరగా మెలగటం తప్పా?'

నాకీ ప్రశ్న వినగానే విపరీతమైన నవ్వు వచ్చింది. తింటున్న శాండ్‌విచ్ వదిలేసి, పగలబడి నవ్వి, ఇంకా ఐదు నిముషాల తర్వాత కూడా పొట్ట పట్టుకొని ఆయాస పడుతున్న నన్ను ఉడుక్కుంటూ ఉక్రోషంగా చూస్తున్న అతన్ని చూస్తే నాకు మరింకా నవ్వు వచ్చింది. చివరికి ఎలాగో సర్దుకొని

'ఇండియా వంద కోట్ల జనాభా సంగతి తెలిసీ ఇలాంటి ప్రశ్న వేస్తున్నావంటే నీ తెలివి గురించి కొంచం సందేహంగా ఉంది' అన్నా.

'సరేలే ఒప్పుకొంటున్నా, ఈసారి వంతు నీది, నేను తప్పు ప్రశ్న అడిగాను, ఒక అమ్మాయి, అబ్బాయి "బాహాటంగా" దగ్గరగా మెలగటం తప్పా?'

'ఈ విషయమై విడిగా నేనెక్కువ ఆలోచించలేదు , కానీ సహజంగా మా సమాజంలో ప్రవర్తన గురించి చాలా అంక్షలు ఉన్నాయి. దీనికి మూల కారణం నా దృష్టిలో చాలా దగ్గరగా, చిన్నవిగా నిర్మించబడ్డ కుటుంబాలు'. విశదీకరించి చెప్పటానికి, మా అమ్మమ్మ ఎలా తన జీవితంలో వంద మైళ్ళకి మించి ప్రయాణం చేసి ఉండదో, ఈ వంద మైళ్ళ వ్యాసార్థంలో ఒకరి విషయాలు మరొక చోటికి ఎలా కాంతి వేగంతో ప్రయాణించ గలవో (సహజంగానే మనం ఆసక్తి గల వాళ్ళం కనుక), అదీ కాక ఉమ్మడి కుటుంబంలో జీవితాంతం నివసించ వలసి రావడంతో, ఒకరితో ఒకరు పొత్తుగా, ఎవరినీ నొప్పించక , అందరినీ మెప్పించగలిగేట్లుగా మెలగవలసిన అవసరం, ఈ నియమాల్ని, విలువల్ని సృష్టించి ఉంటుంది అని వివరించాను.

'ఎప్పటి లాగే ఇది నా విశ్లేషణ, నా మాటకు ఎంత విలువ ఇస్తావు అన్నది నీ ఇష్టం'

'చాలా కుతూహలమైన జవాబు చెప్పావు, మరి ఈ నియమాలు మతానికి సంబంధించినవి కాదంటావా ?' (ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన విషయం గమనించ వలిసింది. ప్రాక్ పశ్చిమ దేశాల మధ్య ఉన్న ఈ తేడా చాలా ముఖ్యం. నీతి, నియమాల దగ్గరకి వచ్చే సరికి, మన తూర్పు దేశాల్లో అవి ప్రవర్తనకి, సమాజానికి సంబంధించిన విషయాలు కానీ అవే ఇక్కడ మతంతో చాలా దగ్గరగా ముడి వేసుకొని ఉంటాయి. ఒక

సమాజంలో మన ప్రవర్తన వల్ల మిగిలిన వాళ్ళకంతా సమాధానం చెప్పుకోవలసి వస్తే, మరో సమాజంలో మరణం తర్వాత దేవుడికి సమాధానం చెప్పుకోవాలి. రెండిటిలో ఒకటి మంచిది, రెండోది చెడ్డది అని కాదు, పరిస్తితుల వల్ల ఒక్కో సమాజపు ఆలోచనలు ఎలా మారతాయన్నది ముఖ్యం).

'ఇక్కడ మతం అంటే, భారత దేశంలో ఉన్న రకరకాల మతాల గురించి మాట్లాడాలి కానీ నాకుఅన్నింటికన్నా బాగా తెలిసిన హిందూ మతం గురించి చెపుతాను, విను' , నిజానికి నేనిక్కడ తనని, భేతాళుని శవంలాగా భుజాన వేసుకొని నడక సాగించాలి, కానీ అంత పెద్ద పర్సనాలిటీని లేపడానికి ప్రయత్నిస్తే, నా నడుం ఎక్కడ విరుగుతుందో అన్న భయంతో, ఆ ఆలోచనకి స్వస్తి చెప్పి, నా లెక్చరు కొనసాగించా.

'నేను చదివిన పుస్తకాలన్నింటిలో ఉన్న సందేశం ఏంటంటే, మనిషి జీవితంలో ఎదురయ్యే ప్రశ్నలు కొన్ని ఎప్పటికీ ఒకలాగే ఉంటాయి. ఈ పుస్తకాలు ఇలాంటి సమస్యలు మనకు నిజ జీవితంలో ఎదురైతే ఎలా పరిష్కరించుకోవాలి అన్న విషయంపై కొన్ని మార్గదర్శక సూత్రాలు ఇస్తాయి . మరికొన్ని పుస్తకాలు, తన కథలో కొన్ని ముఖ్యమైన పాత్రలకు ఎదురైన సంఘటనల్లో వారెలాంటి నిర్ణయాలు తీసుకొన్నారు, ఎందువల్ల అలాంటి నిర్ణయాలు సరైనవి అని వివరిస్తాయి. కానీ ఒక్క పుస్తకమూ, మనిషి ప్రవర్తనని పూర్తిగా నియంత్రించ ప్రయత్నించదు. వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు, సనాతన ధర్మం, దగ్గరగా పరిశీలించినట్లయితే, ఒక్క విషయం విశదీకరమౌతుంది. మనం కొన్ని సూత్రాలు అమలుపరచడం వల్ల, అందరమూ ఒక సమాజంలాగా పురోగమిస్తాము. నాకు తెలిసి వీటిలో ఎక్కడా, మన దైనందిక వ్యక్తిగత ప్రవర్తన గురించి నియమాలు లేవు, అవి సహజంగా మారుతున్న సమాజపు పరిస్తితులు, సౌకర్యాలని బట్టి మారుతూ ఉంటాయి. కానీ ఈ పద్దతులు కాల క్రమేణా పెద్దగా ప్రశ్నించక విన్నవన్నీ వినమ్రంగా పాటించే మనుషుల వల్ల భవిష్యత్ తరాలకు వ్యక్తిగత ప్రామాణికాలౌతాయి. సరే మరి, పశ్చిమ దేశాల ప్రతినిధిగా నీ అభిప్రాయం చెప్పు, ఈ విషయం గురించి నువ్వేం అనుకుంటున్నావు?'

'అమెరికా గురించి మాట్లాడాలంటే ఈ విషయంలో 1960 హిప్పీ ఉద్యమం వచ్చేంత వరకూ ఇక్కడా అలాంటి పద్దతులే ఉండేవి. 1950 లో ప్రసారమైన టీవీ కార్యక్రమాలలో ఒకే మంచంపైన ఒక కాలు కిందలేకుండా ఓ అమ్మాయి, అబ్బాయి ఉండకూడదన్న నియమం ఉండేది. ఇలా ఆలోచిస్తే రెండు సమాజాల మనుషుల మనస్తత్వాలకి పెద్ద తేడా లేదనిపిస్తుంది. కూలంకుషంగా పరిశీలిస్తే ఒక విషయం ప్రధానంగా ముందుకొస్తుంది, ఆ తరం వాళ్ళు మొదటిసారిగా వ్యక్తిగత స్వాతంత్రానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. దాని వెనుక వున్న కారణం, యుద్ధం మూలకంగా ఆర్ధిక పరిస్తితులు చాలా మెరుగు పడడం, దాని మూలకంగా చాలా మంది యువతీ, యువకులు యూనివర్సిటీలకి వెళ్ళగలిగారు, తనకన్నా భిన్నంగా ఆలోచించే మనుషుల్ని కలిసారు, పాత పద్దతుల్ని ప్రశ్నించడం మొదలుపెట్టారు. వాళ్ళ మూలంగా నాలాంటి ఆబ్జెక్టివిక్టినిస్టులకి ఇంత స్వాతంత్రం వచ్చింది. నా గర్ల్ ఫ్రెండుని ఎప్పుడు ముద్దుపెట్టుకోవాలనిపిస్తే, అప్పుడు పెట్టుకుంటా, దానికోసం మరెవరో ఏదో అనుకుంటారని ఆగడం అసాధ్యం'

కొన్ని విషయాలని మనం ఎందుకలా సరైన ప్రశ్నలడగకుండానే అంగీకరిస్తాము?

అంతకు మించి అసలు ఎవరు, ఎప్పుడు, ఎందుకు మనిషి ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలి అని నిర్ణయిస్తారు?

అందరితో పాటుగా ఎందుకు కొన్ని పద్దతులు పాటిస్తాము?

దీనికి మూలం మనిషి సామాజిక పరిణామమా?

అనంతపురంలో చదువుకొనే రోజుల్లో :

టౌను బయట ఉన్న గ్రామ ప్రాంతంలో ఉండేది మా కాలేజ్. ఓరోజు నా క్లాస్ మేట్ తన ఫిజిక్స్ లాబ్ పార్ట్నర్ తో హాస్టలు గేటు బయట నుంచొని మాట్లాడుతూ ఉంది. లాబ్ విషయాలతో పాటుగా ఏవో కొన్ని ఇతర విషయాల గురించి చర్చిస్తూ నవ్వుకొంటున్నారు. పది, పదిహేను నిమిషాలు

గడిచాయనుకొంటా, ఒక నలుగురైదుగురు యువకులు వచ్చారు. లుంగీలతో, సారా వాసనతో వాళ్ళ వాలకమేమీ అర్థమౌవలేదు వీళ్ళిద్దరకీ. పట్టించుకోనట్లుగా వీళ్ళ సంభాషణ కొనసాగించినప్పటికీ, వాళ్ళక్కడనుంచి కదలకపోవడంతో ఇబ్బందిగా అనిపించి, ఆ అబ్బాయి తనకి బై చెప్పి వెళ్ళబోతుంటే వాళ్ళు అడ్డగించి, వాళ్ళిద్దరికీ అల్టిమేటం ఇచ్చారు. మరోసారిలా నవ్వుకుంటూ, తుళ్ళుకుంటూ కనపడ్డారా, ఆ తర్వాతేమౌతుందీ అన్నది వాళ్ళకే తెలీదు అని. ఆ దెబ్బతో నా ఫ్రెండు భయపడిపోయి, అసలు అబ్బాయి అన్నవాడి వైపు క్లాసురూములో తప్ప కన్నెత్తి కూడా చూడలేదు. సగం సమస్య, ఇలాంటి వాళ్ళతోనే ఆరంభం. జీవితంలో సాధించ వలసింది పెద్దగా ఏమీ లేకపోవడంతో ఇలాంటి వాళ్ళు ఉన్నవీ, లేనివీ బాధ్యతలు కల్పించుకొని ,మిగిలిన జనాల విషయాలు వీరి సొంత విషయాలన్నట్లుగా ప్రవర్తించే సూడో-మోరలిస్టులు.

ఈ సంఘటన జరిగింది పల్లెటూరులో అన్నది కేవలం కాకతాళీయమే. పల్లె లేక పట్నం మనుషుల ప్రవర్తనలో అంత తేడా తెస్తుందని నేననుకోను. అంత దూరం ఎందుకు, మా అమ్మా, నాన్న నాకెప్పుడూ ఇలాంటి లెక్చర్లివ్వలేదు. హాస్టలు నుండి డబ్బు కోసం ఉత్తరం రాసే నన్ను, కనీసం ఒక్కసారి కూడా ఎందుకంత డబ్బు అవసరం అని కూడా అడగలేదు. అది, డబ్బు ఎక్కువ ఉండి కూడా కాదు, కేవలం నా మీద ఉన్న నమ్మకం మాత్రమే. వాళ్ళిద్దరూ పదహారణాల తెలుగు పల్లెటూరి వాళ్ళు. నా స్నేహితులిద్దరు ఇంటికి కూడా వచ్చి అమ్మ వాళ్ళతో మంచి స్నేహం కూడా కుదుర్చుకున్నారు. బాబాయి కొడుకులతో ప్రవర్తించినట్లుగానే వీళ్ళతో ప్రవర్తిస్తున్న నా గురించి అమ్మ వాళ్ళకేం భయాలుంటాయి? అందుకే మొదటగా ఉద్దేశాలు అర్థం చేసుకోవడం ముఖ్యం. గుడ్డి భయాలతో ఎప్పుడైతే వింత ఆంక్షలు విధిస్తారో, అప్పుడే అబద్దాల జంఝాటం ప్రారంభం.

ఫైనల్ ఇయర్ అనుకుంటా, 'ఆనకొండా' అన్న సినిమా రిలీజయింది ఇండియాలో. ఆ సినిమా ప్రత్యేకత ఏంటంటే ఒక నిముషం పాటు సాగే జెన్నిఫర్ లోపెజ్ కి ఒక హీరోకి మధ్య, 'లిప్ టు లిప్ కిస్' . అంతవరకూ అసలు అలాంటి సీను ఎలా ఉంటుందో తెలీక, టీనేజ్‌లో ఉండే సహజమైన ఆసక్తి వల్ల మా రూం మేట్స్ కలిసి, ఆ సినిమా రెండు సార్లు చూసాము. మొదటి సారి హాస్టల్ కి వచ్చాక నా స్నేహితురాలొకటి , అవునూ ఇండియన్స్ కూడా అలా చేస్తారా అనడిగింది. చిన్నప్పటినుండీ పుస్తకాల పురుగునైన నాకు కనీసం థియరెటికల్ విజ్ఞానమైనా ఏడిచింది, కానీ నా స్నేహితురాలి పరిస్థితి తలుచుకుంటే నాకు జాలేస్తుందిప్పటికీ. మరి ఈ సినిమా చూసాక మేమందరమూ కట్టకట్టుకు వెళ్ళి అబ్బాయిల్ని వెతుక్కొని ముద్దులు పెట్టేసుకున్నామా? ఆకర్షణ, ప్రేమ ఇలాంటివి మనం అనుకున్నదానికన్నా చాలా క్లిష్టమైన విషయాలు. మనకి తెలీని, అర్థం కానీ రసాయన చర్యలు మిళితమై, మన మెదడు ఆ వ్యక్తిని అంచనా వేసి మనకు కావలసిన లక్షణాలున్న వాళ్ళని మాత్రమే మన భాగస్వామిగా ఎన్నుకొంటాము. ఇది పటిష్టమైన, తర్వాత తరాన్ని సృష్టించడానికి మన జీన్స్ లో రాసిన ప్రోగ్రాం. ఇవన్నీ అర్థం చేసుకోకుండా, కనీసం సెక్స్ అంటే ఏమిటి, బాధ్యత లేకుండా ప్రయోగాలు చేస్తే కలిగే అనర్థాలేమిటి అని చెప్పడానికి బదులు, దాని గురించి కూడా మాట్లాడ లేని మనం పరిణామానికి ఆటంకం కలిగించడం లేదూ?

దాదాపు అదే సమయంలో రిలీజ్ అయిన మరో సినిమా, 'ప్రేమించుకుందాం రా' చూస్తున్నప్పుడు, ఆ సినిమాలో విలన్ పంపిచిన రౌడీల చేతిలో కత్తుల్ని , వేర్వేరు సీనుల్లో రక్తాన్ని చూసి, అప్పటి వరకూ అనుభవం కాని భావమేదో, పొత్తి కడుపులో నుండి మొదలై, కాళ్ళలో వణుకులాగా మారింది. తర్వాత నెమ్మదిగా కూచోని ఆలోచిస్తే అర్థమైంది, అది ఒకలాంటి ఏహ్య భావం, ఈ భావాన్ని ఆ ముద్దు సీను చూసినప్పటి కడుపులో సీతాకోక చిలుకలు ఎగురుతున్న మధురమైన భావంతో పోల్చుకుంటే ఆ రెండిటిలో ఏది మంచిదనిపిస్తుంది? అలాంటి హింసాత్మక దృశ్యాలు, అంతెందుకు, రోజూ మనం పేపర్ లో చూసే ఎన్ కౌంటర్ ఫోటోలు, ఇవన్నీ లేత మనసుల్ని ఎంత గాయ పరుస్తాయో ఒక్కసారైనా ఆలోచిస్తామా? ఇవి ఒక్కోసారి మన వయసుకి

మించిన ఆలోచనలు కలిగించి అమాయకత్వాన్ని నాశనం చేస్తాయి. అలాగని నిజాన్ని పిల్లలినుండి దాచి పెట్టమనీ కాదు. మన స్వభావాన్ని ఒక సారి మనం పరీక్షించుకొని, మనలో మనం చర్చించుకోవాలి, ఇలాంటి తేడాలు ఎందుకని, మనకీ మన పిల్లలకి, ఎలాంటి ఆలోచన, జీవన శైలి కావాలి అని.

నాకు తెలిసి కొన్ని సినిమాల్లో క్రూరమైన, హింసాత్మకమైన ఘట్టాలున్నాయి, వాటికన్నా ఈ ముద్దు సీను ఎందుకు అభ్యంతరకరం?

హింస మన పూర్వీకులైన వానరాలకి సహజం, కానీ మనకున్న మేధా శక్తితో పాటుగా ఇదీ అవసరమా?

మనిషికి ఆకలి, దప్పిక లాగే కామము, సృష్టి అత్యవసరమూ, సహజమూ కదా, మరి మనం ఎందుకు దీన్ని గురించి చర్చించడానికి సిగ్గు పడతాం?

అసలు సిగ్గు ఎక్కడనుండి ఉద్భవించింది? మన ఉనికి తాలూకూ జ్ఞానం ఎందుకు, ఎలా ఉపయోగకరం?

ఇన్నేళ్ళయినా ఇంకా ఈ విషయాన్ని చర్చిస్తున్న మనల్ని చూసి చలమేమంటాడు?

మరి చివరగా ఒక్కమాట, ఈ కేసులో మీకూ ఒక భాగముంది. ఈ కేసు వాదిస్తున్న న్యాయవాది మీరని ఊహించుకోండి. మొదట కేసు వేసిన లాయరు తరఫున వాదనలను రాసుకోండి, తర్వాత ప్రతి వాదనని. మరి ఈ వాదనలని, న్యాయమూర్తి అయిన మీకు సమర్పించుకొని, ఒక నిర్ణయం తీసుకోండి. ఎందుకంటే ఇలాంటి సమస్యలకి ఎప్పుడూ ఒక్క పరిష్కారం అంటూ లేదు. మనుషులుగా, అంతకు మించి ఆలోచించ గలిగిన వ్యక్తులుగా మన మనసుల్ని పరిశీలించుకొని మనకు ముఖ్యమైన విలువల్ని నిర్ధారించుకొని ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం మన బాధ్యత.

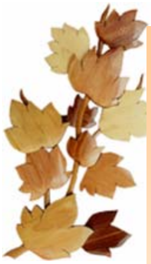

నిమితగారు 2001 లో కంప్యూటర్ సైన్సులో ఎం.ఎస్ పూర్తి చేసిన వద్దనుంచీ సన్ మైక్రో సిస్టమ్స్‌లో ఉద్యోగం. చదవడం, వ్రాయడం, చిత్రలేఖనం, ఫోటోగ్రఫీ, హైకింగ్, హాబీలు.

ఇలా అన్నారు

అప్పుడప్పుడు అనిపిస్తుంది కళాకారుడైన వాడికి స్వర్గ నరకాలు తప్ప భూమి అనేది లేదేమో అని.

అతనికి విసుగుపుట్టినా - తలకాయ నొప్పి వచ్చినా గొప్ప సంతృప్తిలోకానికి- ఏ బాధామయ గీతమో, ఏ విరహవీణా నిస్వనమో వెలి కురుకుతున్నది.

అందుకేనేమో ఈ లోకం అనుక్షణం అతన్ని విసిగిస్తూనే ఉంటుంది.

- 'ఊహాగానం' లో లత